

Η ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ *ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ*

Σχολικό έτος 2003-2004

Υπεύθυνος φορέας: **Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος**
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Το έργο συγχρηματοδοτείται από το Γ΄ Κ.Π.Σ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης
(75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους)

Ενέργεια 2.2.1.: «Αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση»

Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.γ.: «Πειραματικά Προγράμματα Εκπαίδευσης»

Τίτλος Έργου: *«Διεύρυνση της Ευέλικτης Ζώνης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση»*

Επιστημονικός υπεύθυνος έργου: **Γεώργιος Ν. Σκαλιάπας**
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

ISBN: 960-407-166-1

Παραγωγή: Χρωμοτύπ Θεσσαλονίκης α.ε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Πρόλογος του Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>	5
<i>Εισαγωγικό Σημείωμα</i>	7
<i>Σχολεία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης</i>	8
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ ΘΕΜΑ: «Κυκλοφοριακή Αγωγή»	11
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΠΑΡΕΛΛΙΟΥ ΒΟΙΩΤΙΑΣ ΘΕΜΑ: «Στα ίχνη της γραφής»	17
6^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΑΜΙΑΣ ΘΕΜΑ: «Ολυμπιακοί αγώνες - Εκεχειρία»	31
8^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ ΘΕΜΑ: «Η Λιβαδειά με τα μάτια των παιδιών»	35
12/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΟΥΤΡΩΝ ΑΙΔΗΨΟΥ Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ ΘΕΜΑ: «Δημοτικά τραγούδια»	41
1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΧΗΜΑΤΑΡΙΟΥ ΒΟΙΩΤΙΑΣ ΘΕΜΑ: «Από τα σπήλαια στους σύγχρονους ουρανοξύστες»	50
2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΡΥΣΤΟΥ Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ ΘΕΜΑ: «Η θάλασσα»	56
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Ν. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ ΘΕΜΑ: «Η εικαστική τέχνη ως βίωμα»	61
1/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕΓΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΘΕΜΑ: «Τα οπωροφόρα δέντρα του χωριού μας»	68
3/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΓΙΟΥ, ΑΙΔΗΨΟΥ, Ν. ΕΥΒΟΙΑΣ ΘΕΜΑ: «Το παιχνίδι από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας»	77

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Υπ.Ε.Π.Θ., μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, με την εφαρμογή και την αξιολόγηση του καινοτόμου προγράμματος «Ευέλικτη Ζώνη» (Ε.Ζ.) σε σχολικές μονάδες της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, επιδιώκει την υιοθέτηση από τους εκπαιδευτικούς εναλλακτικών μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης. Σκοπός του προγράμματος είναι η σύνδεση της σχολικής γνώσης με την καθημερινή ζωή που θα συμβάλει στον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Το πρόγραμμα της Ευέλικτης Ζώνης βασίζεται στην αναδιάρθρωση του σχολικού χρόνου, ώστε να διατίθενται τουλάχιστον δύο ώρες από το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου για τη μελέτη θεμάτων, που παρουσιάζουν γενικότερο ενδιαφέρον, με διαδικασίες συλλογικής διερεύνησης. Παράλληλα η Ε.Ζ. δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή των καινοτομιών που εισάγουν το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο σημερινό σχολείο.

Στο πλαίσιο της δημοσιοποίησης-διάχυσης των αποτελεσμάτων του προγράμματος, πραγματοποιείται η παρούσα έκδοση, στην οποία δημοσιεύονται σχέδια εργασίας που εκπονήθηκαν από μαθητές/τριες σε συνεργασία με τους δασκάλους/ες τους κατά τη διάρκεια υλοποίησης του πιλοτικού προγράμματος. Η επιλογή του υλικού πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τους κατά τόπους σχολικούς συμβούλους, με τα μέλη των Τοπικών Επιτροπών Στήριξης και το μέλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που ήταν υπεύθυνο στην αντίστοιχη διοικητική περιφέρεια. Το περιεχόμενο του περιοδικού αποτελεί ένα πρωτογενές εκπαιδευτικό υλικό, που θεωρούμε ότι μπορεί να δώσει αφορμή για ανάληψη παρόμοιων πρωτοβουλιών και από άλλα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Θα επιθυμούσαμε, τέλος, να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας σε όλους τους συντελεστές.

**Ο Πρόεδρος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής Α.Π.Θ.**

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τα τελευταία χρόνια το ελληνικό σχολείο, μέσα από την εφαρμογή πιλοτικών σχολικών προγραμμάτων και μεταρρυθμίσεων που αφορούν την εσωτερική οργάνωση και λειτουργία του, χαρακτηρίζεται από μια τάση “αποσχολειοποίησης”. Η τάση αυτή επιβάλλει από την πλευρά του σχολείου θεσμικές αλλαγές αλλά και από την πλευρά των εκπαιδευτικών μια αναπλαισίωση πρακτικών, στάσεων, αντιλήψεων, προκειμένου αμφότερα τα μέρη να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα της μετανεωτερικής εποχής.

Κάτω από την οπτική αυτή, τα διάφορα πιλοτικά προγράμματα που υλοποιούνται σήμερα στα δημόσια σχολεία συμβάλλουν στην προσπάθεια διαμόρφωσης ενός πλαισίου “αυτοοργάνωσης” του σχολείου, μιας αυτοοργάνωσης που θα επιτρέπει ταυτόχρονα την διασφάλιση της ενιαιότητας αλλά και της ελευθερίας του αυτοπροσδιορισμού της παιδαγωγικής εργασίας του σχολείου.

Η Ευέλικτη Ζώνη διαθεματικών και δημιουργικών δραστηριοτήτων ως καινοτομία, κρίνεται ότι εντάσσεται σε αυτήν την προσπάθεια, μιας και η υλοποίηση αντίστοιχων προγραμμάτων συντελούν, κατά την γνώμη μας, στη διαμόρφωση του “ατομικού παιδαγωγικού προφίλ” του κάθε σχολείου. Τα προγράμματα Ευέλικτης Ζώνης, μέσα από την υλοποίησή τους την χρονιά αυτή σε επίπεδο Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Στερεάς Ελλάδας, ενισχύουν τις παραπάνω απόψεις για τη λειτουργία του σημερινού ελληνικού σχολείου αναφορικά με ουσιώδεις αλλαγές που πρέπει να γίνουν στη μορφή και τη λειτουργία του. Γι’ αυτόν ακριβώς το λόγο, ίσως απόψεις για αυτοδιοικούμενα ή αυτοδιαχειριζόμενα δημόσια σχολεία να είναι τόσο κοντά όσο ποτέ άλλοτε.

Σχετικά με την εφαρμογή των προγραμμάτων Ευέλικτης Ζώνης, η εμπειρία μας, απέδειξε ότι αυτά:

- ενισχύουν την παιδαγωγική αυτονομία και ελευθερία του διδακτικού προσωπικού
- δημιουργούν ευκαιρίες για μαθητές, γονείς και κοινωνικούς εταίρους διαμόρφωσης της “παιδαγωγικής ταυτότητας” του σχολείου
- διασφαλίζουν μια ισορροπία ανάμεσα στην κρατική ευθύνη αλλά και αυτονομία του σχολείου.

Σε επίπεδο Περιφέρειας την σχολική χρονιά 2003-04, 187 σχολεία (Δημοτικά και Νηπιαγωγεία) υλοποίησαν προγράμματα Ευέλικτης Ζώνης. Ύστερα από τις σχετικές διαδικασίες η επιτροπή που για τον σκοπό αυτό συστάθηκε ενέκρινε από τα 12 σχέδια εργασίας που υποβλήθηκαν από 11 εκπαιδευτικές περιφέρειες Σχολικών Συμβούλων, τα 9 τα οποία και εμπεριέχονται στις σελίδες που ακολουθούν.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να συγχαρώ και να ευχαριστήσω για την προσπάθεια που κατέβαλαν στην υλοποίηση των σχεδίων όλους τους Σχολικούς Συμβούλους της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, τους Διευθυντές των σχολείων, τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς αλλά και τους φορείς που συνέβαλαν με τον τρόπο τους και από το μετερίζι τους στην παραπάνω προσπάθεια.

Λαμία, Απρίλης 2004

Κων/νος Γ. Δημητρακάκης

Προϊστάμενος του Τμήματος

Επιστημονικής Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Π.Ε

**Κατάσταση σχολείων της περιφέρειας
που υλοποιούν πρόγραμμα Ευέλικτης Ζώνης**

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

1^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

Αντίκυρας	5 ^ο Λιβαδειάς
2 ^ο Άσπρων Σπιτιών	6 ^ο Λιβαδειάς
Διστόμου	8 ^ο Λιβαδειάς
Κυριακίου	9 ^ο Λιβαδειάς
	Στεiriού

2^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

Αγίου Γεωργίου	1 ^ο Ορχομενού
Αγίου Δημητρίου	2 ^ο Ορχομενού
Δαύλειας	Παύλου
7 ^ο Λιβαδειάς	Χαιρώνειας

3^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

1 ^ο Αλιάρτου	3 ^ο Θήβας
2 ^ο Αλιάρτου	4 ^ο Θήβας
Άσκρης	5 ^ο Θήβας
1 ^ο Βαγίων	Καπαρελλίου
Δόμβραιναις	Μαυροματίου
	Πλαταιών

4^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

Αγίου Θωμά	2 ^ο Θήβας
Ακραιφνίου	6 ^ο Θήβας
Ασωπίας	7 ^ο Θήβας
	8 ^ο Θήβας

1^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑΣ

1 ^ο Χαλκίδας	26 ^ο Χαλκίδας
3 ^ο Χαλκίδας	Παραλίας Αυλίδας
20 ^ο Χαλκίδας	Βαθέως Αυλίδας

2^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑΣ

5 ^ο Χαλκίδας	Φύλλων
19 ^ο Χαλκίδας	Γυμνού
2 ^ο Ερέτριας	Ν. Λαμψάκου
Αγίου Νικολάου	Στενής
Αφρατίου	

3^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑΣ

24 ^ο Χαλκίδας	3 ^ο Ν. Αρτάκης
Δροσιάς	Πολιτικών

4^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑΣ

Αγίας Άννης	Ηλίων
Αγίου	1 ^ο Ιστιαίας
Αγίου Γεωργίου Λιχάδας	Λίμνης
Αγλαδίου	Λουτρών Αιδηψού
Βασιλικών	Παπάδων
Βουτά	Πευκίου
Γιάλτρων	Ροβιών

5^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑΣ

1 ^ο Καρύστου	2 ^ο Καρύστου
Μαρμαρίου	Νέων Στύρων
Στύρων	Ζαράκων
Αγίου Δημητρίου	Αργυρού
Αμυγδαλιάς	

6^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΥΒΟΙΑΣ

Κονίστρων	
-----------	--

1^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

1 ^ο Καρπενησίου	Δάφνης
3 ^ο Καρπενησίου	Δαφνούλας
Ραπτόπουλου	Κερασοχωρίου
Κέδρων	Κρέντης
Νέου Αργυρίου	Πλατάνου
Αγίου Νικολάου	Φουρνάς
Βίνιανης	Χρύσως

2^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

2 ^ο Καρπενησίου	Λεπιανών
4 ^ο Καρπενησίου	Μεγάλου Χωριού
Δυτικής Φραγκίστας	Μικρού Χωριού
Παλαιοκατούνας	Τοπολιάνων
Γρανίτσας	Τριπόταμου
Βαλαώρας	Τσούκας
Αγίου Γεωργίου	

1^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

1 ^ο Εχιναίων	Τυμφορηστού
3 ^ο Λαμίας	Αγίου Γεωργίου
18 ^ο Λαμίας	Λιανοκλαδίου
1 ^ο Στυλίδας	

2^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

4 ^ο Λαμίας	11 ^ο Λαμίας
6 ^ο Λαμίας	Καινουρίου
9 ^ο Λαμίας	Αγίου Σεραφείμ

4^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

Γαβρακίων	Νέου Μοναστηρίου
Λυγαριάς	Πετρωτού
Καστρίου	

5^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

1 ^ο Αταλάντης	Κυρτώνης
Αγίου Κωνσταντίνου	Λάρυμνας
Αμφίκλειας	Μαλεσίνας
Αρκίτσας	Μαρτίνου
Εξάρχου	Τραγάνας
Ζελίου	Καλαποδίου

1^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΦΩΚΙΔΑΣ

1 ^ο Άμφισσας	3 ^ο Ιτέας
1 ^ο Ιτέας	Γραβιάς
2 ^ο Ιτέας	

2^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΦΩΚΙΔΑΣ

Δεσφίνας	Γαλαξιδίου
Ερατεινής	Γλυφάδας

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ**5^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Π. Α. (Εύβοια)**

2 ^ο Χαλκίδας	Γουβών	Ταξιάρχη
3 ^ο Χαλκίδας	Κερασιάς	Ωρεών
2 ^ο Ιστιαίας	Κηρίνου	Στροφυλιάς
Αγίου	Πευκίου	Ζαράκων
Αγίου Γεωργίου Λιχάδας	Λίμνης	Καλυβίων
Αιδηψού	Λουτρών Αιδηψού	1 ^ο Καρύστου
Μαντουδίου	Νέου Πύργου	2 ^ο Καρύστου
Δάφνης	Πηλίου	3 ^ο Καρύστου
Ελληνικών	Προκοπίου	Στύρων
Κεχριών		

29^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Π. Α. (Βοιωτία-Φωκίδα)

Κυριακίου	Δελφών
2 ^ο Αλιάρτου	Πολυδρόσου
Καπαρελλίου	1 ^ο Άμφισσας
Επταλόφου	3 ^ο Άμφισσας

30^η ΕΚΠ/ΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Π. Α. (Φθιώτιδα-Ευρυτανία)

14 ^ο Λαμίας	1 ^ο Σπερχειάδας
14 ^ο Ολοήμερο Λαμίας	Ανθήλης
Λιβανατών	1 ^ο Καρπενησίου»
2 ^ο Αταλάντης	

ΘΕΜΑ: «Κυκλοφοριακή Αγωγή»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ
Σχολικός Σύμβουλος: Ζήσης Κωνσταντίνος
Εκπαιδευτικός υλοποίησης: Ευαγγελοπούλου Αναστασία
Τάξη Α΄

Προβληματισμός- Επιλογή θέματος

Χρόνος: 2 ώρες

Μέσα από βιώματα και την καθημερινή εμπειρία των μικρών μαθητών (καθημερινή μετακίνηση πολλών παιδιών με μέσα μαζικής μεταφοράς) με προτάσεις, συζήτηση και διάλογο με τους μαθητές και λαμβάνοντας υπ' όψη το φύλο των παιδιών (τα περισσότερα αγόρια) προκύπτει το θέμα:

Κυκλοφορώ με ασφάλεια στους δρόμους

- Έχει ενδιαφέρον για τους μαθητές.
- Εντάσσεται στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Βοηθά στη συνεργασία των μικρών μαθητών και την ομαδοκεντρική μάθηση.
- Χρησιμοποιώντας ομοιώματα αυτοκινήτων μαθαίνουν μέσα από το παιχνίδι.
- Είναι χρήσιμο για τις καθημερινές τους δραστηριότητες.
- Το ενδιαφέρον και η ανάγκη των μαθητών για την ασφαλή μετακίνηση στους δρόμους.
- Η σχετικά εύκολη συγκέντρωση υλικού.

Στόχοι

- Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι η κυκλοφορία στους δρόμους διέπεται από ορισμένες κανόνες.
- Να γνωρίσουν τα σύγχρονα τροχοφόρα οχήματα, οχήματα προτεραιότητας και την κυκλοφορία τους στους δρόμους.
- Να χρησιμοποιούν τους κανόνες ασφαλείας (να κάθονται πάντα στη σωστή θέση στο πίσω κάθισμα του αυτοκινήτου, χρησιμοποιώντας τη ζώνη ασφαλείας)
- Να αναγνωρίζουν και να σέβονται τα σήματα της τροχαίας και να ακολουθούν το σήμα του τροχονόμου.
- Να είναι προσεκτικοί και να χρησιμοποιούν τις διαβάσεις πεζών και τα φανάρια.
- Να κατανοήσουν την ανάγκη της δικής τους συμβολής στην τήρηση των κανόνων για την ασφαλή μετακίνηση στους δρόμους.

Επιμέρους Στόχοι

- Να καλλιεργήσουν τον προφορικό και γραπτό λόγο με αφορμή τις εμπειρίες τους γύρω από την κυκλοφορία πεζών, αυτοκινήτων και τα ατυχήματα.
- Να αναπτύξουν την ελεύθερη έκφραση ιδεών και να ανταλλάξουν απόψεις.
- Να συνδέσουν διαθεματικά την κυκλοφοριακή αγωγή με την ύλη των άλλων μαθημάτων και να παράγουν εκπαιδευτικό υλικό χρήσιμο τόσο για τους ίδιους όσο και για τον περίγυρό τους.

Ερωτήσεις που αναδύθηκαν

- Ποια είναι τα τροχοφόρα οχήματα;
- Ποιους κανόνες ακολουθούν κατά την κυκλοφορία στους δρόμους;
- Γιατί υπάρχουν οι άσπρες διαγραμμίσεις και τα βέλη στους δρόμους;
- Ποια είναι τα οχήματα προτεραιότητας (αστυνομικά, πυροσβεστικά, ασθενοφόρα); Πως και πότε πρέπει να συμπεριφερόμαστε απέναντί τους;
- Ποια η σημασία των σημάτων της Τροχαίας;
- Ποιος ο ρόλος των φαναριών σε μια διασταύρωση;
- Πώς πρέπει να κυκλοφορεί ο πεζός στο πεζοδρόμιο;
- Ποια πορεία πρέπει να ακολουθεί ο πεζός για να περάσει απέναντι; (διαβάσεις)
- Πώς περνά απέναντι;
- Σε ποια θέση μπορώ να καθίσω μέσα στο αυτοκίνητο;
- Ποια η συμπεριφορά μου στον οδηγό;
- Γιατί πρέπει να χρησιμοποιώ τη ζώνη ασφαλείας;
- Πώς να κυκλοφορώ σ' ένα δρόμο που δεν υπάρχει πεζοδρόμιο ειδικά τη νύχτα;
- Πού μπορώ να παίξω με ασφάλεια;
- Τι κάνω όταν η μπάλα φύγει στο δρόμο;
- Τι κάνω όταν βρεθώ μπροστά σε ατύχημα;

Κατόπιν επεξεργαστήκαμε ένα πλαίσιο διερεύνησης με το οποίο ορίσαμε τις ενέργειες που έπρεπε να κάνουμε, το χωρισμό των ομάδων, τη γωνιά που θα οργανωνόταν η μακέτα της πόλης, τους χώρους που θα επισκεπτόμαστε καθώς και τους ειδικούς που θα καλούσαμε για να μας δώσουν περισσότερες πληροφορίες.

Προσχέδιο εργασίας

Τι πρέπει να κάνουμε για να μάθουμε περισσότερα πράγματα για την ασφαλή κυκλοφορία μας στους δρόμους.

- Μακέτα δρόμων μιας πόλης
- Διάφορα αυτοκινητάκια, (I.X, Δ.X, ασθενοφόρα, αστυνομικά, πυροσβεστικά, βαριά οχήματα, δίκυκλα, μοτοσικλέτες)
- Ομοιώματα σημάτων της Τροχαίας
- Να συγκεντρώσουμε έντυπο υλικό με τα σήματα της Τροχαίας
- Να επισκεφτούμε το πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής του Δήμου Λαμιέων.
- Να προσκαλέσουμε έναν Τροχονόμο να μας μιλήσει για το ρόλο της Τροχαίας.

Τις επόμενες ημέρες έγινε ο χωρισμός των παιδιών σε ομάδες εργασίας, και ορίστηκε ο υπεύθυνος κάθε ομάδας. Οι ομάδες ανέλαβαν να συλλέξουν το υλικό. Ονομάστηκαν κόκκινη- κίτρινη-πράσινη και γαλάζια ομάδα.

Διεξαγωγή δραστηριοτήτων

Σ' αυτό το στάδιο οι ομάδες εργασίας άρχισαν να δραστηριοποιούνται. Έφεραν αυτοκινητάκια, σήματα της Τροχαίας, μακέτα δρόμων της πόλης, εικόνες από κυκλοφορία στους δρόμους, βιβλία κυκλοφοριακής αγωγής για τη βιβλιοθήκη, εικόνες τροχονόμων κ.λ.π.....

Ακολούθησαν πολλές δραστηριότητες. Φτιάξαμε τη γωνιά με τους δρόμους της πόλης. Χωρίσαμε τα αυτοκινητάκια σε μικρά και μεγάλα, οχήματα που κυκλοφορούν στις πόλεις και τα χωριά, οχήματα προτεραιότητας, δίκυκλα, ποδήλατα, μοτοσικλέτες.

Μάθαμε πώς κυκλοφορούν τα οχήματα στους δρόμους τη συμπεριφορά των άλλων οχημάτων απέναντι στα ασθενοφόρα, αστυνομικά, πυροσβεστικά. Ακόμη διαπιστώσαμε ότι δεν είναι σωστό να εμποδίζει την κυκλοφορία ένα αυτοκίνητο παρκαρισμένο παράνομα. Έτσι οδηγηθήκαμε στο να βρούμε τις σωστές θέσεις στάθμευσης (καθορισμένες θέσεις από την Τροχαία και το Δήμο ή σε σταθμούς στάθμευσης αυτοκινήτων). Αργότερα στη μακέτα προστέθηκαν τα ομοιώματα των σημάτων της Τροχαίας. Έτσι η κυκλοφορία ρυθμίστηκε ακολουθώντας τα σήματα. Σ' αυτό το σημείο κάθε ομάδα ανέλαβε να μας παρουσιάσει και να μας πληροφορήσει για κάθε σήμα.

Η κίτρινη ομάδα, ονομάστηκε ομάδα της προσοχής και ανέλαβε να μας πληροφορήσει για τις πινακίδες που βρίσκονται σε κόκκινο τρίγωνο.

Η κόκκινη ομάδα η ομάδα της απαγόρευσης μας πληροφόρησε για τις πινακίδες που βρίσκονται σε κόκκινο κύκλο.

Η γαλάζια ομάδα, η ομάδα της υποχρέωσης μας πληροφορεί για τις πινακίδες που βρίσκονται σε γαλάζιο κύκλο.

Η πράσινη ομάδα, η ομάδα των πληροφοριών, μας ενημερώνει για τις γαλάζιες τετράγωνες πινακίδες που μας δίνουν πληροφορίες.

Στο τέλος αυτών των δραστηριοτήτων κάθε ομάδα κατασκεύασε τις δικές της πινακίδες, οι οποίες αναρτήθηκαν στον τοίχο.

Παιχνίδι για τον προσδιορισμό της προέλευσης του θορύβου.

Επειδή είναι δύσκολο για τα παιδιά να εντοπίσουν από ποιο σημείο προέρχεται ο θόρυβος παίζουμε το παιχνίδι με το κουδουνάκι.

Τα παιδιά είναι χωρισμένα σε ομάδες. Η μια ομάδα δεν βλέπει το κουδουνάκι. Η άλλη ομάδα το χτυπά τότε από δεξιά, τότε από αριστερά και τα παιδιά σηκώνουν το χέρι τους από εκεί που νομίζουν ότι προέρχεται ο ήχος του κουδουνιού. Αυτό επαναλαμβάνεται με όλες τις ομάδες και γίνεται στην αυλή του σχολείου.

Παιχνίδι για τη σωστή θέση των παιδιών στο αυτοκίνητο.

Βάζοντας πέντε καρτέκλες φτιάχνουμε ένα ομοίωμα αυτοκινήτου. Αφού καθίσει ο οδηγός καλούνται τα παιδιά να πάρουν τη σωστή θέση στο αυτοκίνητο και να χρησιμοποιήσουν τις ζώνες ασφαλείας. Στη συνέχεια έμαθαν να συμπεριφέρονται σωστά προς τον οδηγό και να μην τον ενοχλούν όταν οδηγεί. Στην αυλή του σχολείου έγιναν με διαγραμμίσεις δρόμοι καθώς και διαβάσεις πεζών. Εκεί τα παιδιά έμαθαν να περνούν απέναντι και έπαιζαν και το παιχνίδι της βιασύνης. Είδαν κάποιον συμμαθητή τους απέναντι και κάποιος βιαστικός δεν ακολούθησε το δρόμο με τις διαβάσεις, οπότε κινδύνευσε να τον χτυπήσει αυτοκίνητο (το έκανε κάποιο παιδί). Επίσης έμαθαν να κυκλοφορούν ακολουθώντας τα φανάρια.

Ακόμη προσπάθησαν να περάσουν απέναντι σ' ένα δρόμο που δεν έχει φανάρια, ούτε διαβάσεις ακολουθώντας τον κανόνα των πέντε δαχτύλων:

- 1) Κοιτάζω αριστερά.
- 2) Κοιτάζω δεξιά.
- 3) Κοιτάζω πάλι αριστερά.
- 4) Βλέπω το δρόμο ελεύθερο.
- 5) Περνώ απέναντι χωρίς να τρέχω.

Η επίσκεψη των μικρών μαθητών στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής είχε απόλυτη επιτυχία. Τα παιδιά κυκλοφόρησαν στους δρόμους του Πάρκου, αναγνώρισαν τα σήματα, τις διαγραμμίσεις. Πέρασαν από τις διαβάσεις πεζών. Αργότερα πήραν αυτοκινητάκια και ποδήλατα και κυκλοφόρησαν ακολουθώντας τα σήματα.

Κυκλοφορία σε δρόμο χωρίς πεζοδρόμιο τη νύχτα.

Τα παιδιά κατάλαβαν ότι πρέπει να κυκλοφορούν τη νύχτα φορώντας ένα μπουφάν που φωσφορίζει ή κρατώντας κάποιο φακό που αναβοσβήνουν όταν βλέπουν ένα αυτοκίνητο να έρχεται και περπατούν από το μέρος του δρόμου που βλέπουν τα αυτοκίνητα.

Όλα αυτά τα εφαρμόζουν σε φωτοτυπίες που τους δίνονται καθώς και σε κάποιο ερωτηματολόγιο.

Θετική ήταν η ομιλία του Τροχονόμου που προσκαλέσαμε και μίλησε στα παιδιά.

Φωτοτυπίες

Η Διεπιστημονική και διαθεματική εξακτίωση του θέματος. Στη Γλώσσα χρησιμοποιήθηκαν το κείμενο « Ένα ατύχημα » καθώς και οι δύο εικόνες στο 1^ο μέρος του βιβλίου με το ατύχημα. Τα παιδιά επινόησαν μια ιστορία που την έγραψαν στη συνέχεια.

Στα Μαθηματικά με αυτοκίνητα δημιούργησαν και έλυσαν προβλήματα πρόσθεσης, αφαίρεσης και πολλαπλασιασμού στην πρώτη δεκάδα.

Στη Μελέτη του Περιβάλλοντος μιλήσαμε για τα μέσα συγκοινωνίας και πώς να κυκλοφορούμε στους δρόμους.

Στην Αισθητική αγωγή τα παιδιά ζωγράφισαν, έκαναν κολάζ και κατασκεύασαν πινακίδες.

Εξακτίωση

3η Φάση:

Περάτωση του σχεδίου εργασίας. Αξιολόγηση. Η παρουσίαση του σχεδίου εργασίας έγινε στους δασκάλους και στα παιδιά του σχολείου καθώς και στους γονείς των μαθητών.

Στην παρουσίαση έγινε έκθεση των έργων των παιδιών. Η κάθε ομάδα έδωσε συμβουλές στα άλλα παιδιά για τη σωστή κυκλοφορία στους δρόμους και το σεβασμό τους στους κανόνες κυκλοφορίας.

Αξιοποίηση του σχεδίου εργασίας

Εκτιμούμε ότι η ανάπτυξη του σχεδίου εργασίας ήταν επιτυχής.

- Οι στόχοι και οι επιδιώξεις του επίσημου προγράμματος επιτεύχθηκαν.
- Τα παιδιά στις δραστηριότητες συμμετείχαν με ενδιαφέρον και ενθουσιασμό.

Επίσης κατά την πραγματοποίηση του σχεδίου εργασίας:

- Συνεργάστηκαν σε ομάδες και ανέλαβαν πρωτοβουλίες.
- Συζήτησαν, έθεσαν ερωτήσεις, επιχειρηματολόγησαν και εμπλούτισαν το λεξιλόγιό τους εκφράζοντας ιδέες και διατυπώνοντας υποθέσεις.
- Μέτρησαν και χειρίστηκαν τους αριθμούς σε πραγματικές καταστάσεις (μετρήσεις αυτοκινήτων)
- Επινόησαν ιστορίες με ατυχήματα.
- Ζωγράφισαν και έκαναν πρωτότυπες κατασκευές.
- Επισκέφθηκαν χώρους έξω από το σχολείο.
- Μετέφεραν τις εμπειρίες τους στο χώρο του σχολείου.

Εντυπώσεις και κριτική

Στην αρχή της σχολικής χρονιάς προτάθηκε από το Σχολικό Σύμβουλο κ. Κων/νο Ζήση, στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης που εφαρμόζεται στο Σχολείο μας, να επιλέξουμε ένα θέμα και να το παρουσιάσουμε στο σχολείο.

Η επιλογή του θέματος έγινε γιατί άπτεται στα ενδιαφέροντα των παιδιών (στο φύλο τους) και να είναι άμεσα χρήσιμο.

Η συγκέντρωση του υλικού ήταν σχετικά εύκολη (παιδικά παιχνίδια).

Η παιγνιώδης μορφή κέντρισε το ενδιαφέρον των παιδιών και εκείνα έμαθαν μέσα απ' το παιχνίδι.

Η αξιολόγηση έγινε πρώτα από τα παιδιά. Έκριναν την εργασία τους. Ευχαριστήθηκαν με την παρουσίαση του προγράμματος. Με τη βοήθειά μας ανιχνεύουν και επισημαίνουν την αλλαγή αντιλήψεων.

Προϋπόθεση για την εφαρμογή του Προγράμματος Ευέλικτης Ζώνης είναι ότι εφαρμόζεται στη Γλώσσα, την Επικοινωνία και την Τεχνολογία.

Είναι απαραίτητη η προμήθεια μαγνητοφώνου για συνεντεύξεις και καταγραφές ομιλιών και ψηφιακής φωτογραφικής μηχανής για την κάλυψη επισκέψεων ή άλλων δραστηριοτήτων, κάμερας video αλλά και υπολογιστή. Δανειστήκαμε φωτογραφική μηχανή, το σχολείο κάλυψε τα έξοδα της βιντεοσκόπησης, της επίσκεψής μας στα Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής. Το πρόγραμμα απαιτεί αυξημένα έξοδα καθώς περιλάμβανε επισκέψεις και μετακινήσεις με μεταφορικά μέσα. Έτσι χρειάζεται οικονομική ενίσχυση των σχολείων που περιλαμβάνονται στην Ευέλικτη Ζώνη για να μην συρρικνωθεί, υπολειοτηρήσει και απογοητεύσει τελικά το πρόγραμμα.

ΘΕΜΑ: «Στα ίχνη της γραφής»
6/Θ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΠΑΡΕΛΛΙΟΥ ΒΟΙΩΤΙΑΣ
Σχολικός Σύμβουλος: Δρ Δημήτριος Μητάκος
Εκπαιδευτικοί υλοποίησης: Τιμπανάκου Αφροδίτη, Γιαννακός Γ.
Τάξη ΣΤ΄

Πρόλογος

Ο προγραμματισμός της 3ης Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Ν. Βοιωτίας για το 2003-2004 είχε ως κύριο άξονα την προώθηση και υποστήριξη της Ευέλικτης Ζώνης. Από το σχολικό έτος 2002-2003 ξεκίνησε η ενημέρωση των συναδέλφων και από 2 τα σχολεία που συμμετείχαν έγιναν 11. Στα πλαίσια της υποστήριξης διοργανώθηκε αρχικά στις 4 Σεπτεμβρίου στο Συνεδριακό Κέντρο Θηβών επιμορφωτική ημερίδα με θέμα: «Η Ευέλικτη Ζώνη στο Δημοτικό Σχολείο: θεωρία και πράξη». Την ημερίδα παρακολούθησαν οι εκπαιδευτικοί τόσο της 3ης όσο και της 4ης εκπαιδευτικής περιφέρειας. Η κύρια εισήγηση έγινε από το Σχολικό Σύμβουλο της 3ης Εκπαιδευτικής Περιφέρειας, ενώ συμμετείχαν ως προσκεκλημένοι ομιλητές α) ο Διευθυντής του Δ.Σ. Καπαρελλίου (3η Περιφέρεια) β) ο Διευθυντής του 4ου Δ.Σ. Θηβών, (3η Περιφέρεια) και γ) ο Σχολικός Σύμβουλος της 4ης Εκπ. Περιφέρειας Βοιωτίας.

Σημαντική για την υποστήριξη των θεμάτων της Ευέλικτης Ζώνης κρίνεται και η συγκρότηση της ΤΕΣ Θήβας που έγινε στις 16 Σεπτεμβρίου 2003. Αργότερα έγιναν και ανά περιοχή βιωματικά σεμινάρια για όλα τα Σχολεία της Ευέλικτης Ζώνης. Το στοίχημα όμως δεν είχε ακόμα κερδηθεί. Συνεχής ήταν η υποστήριξη στα Δημοτικά Σχολεία που την εφαρμόζουν αλλά και η παρουσίαση αποτελεσμάτων στα σχολεία που δεν εφαρμόζουν ακόμα την Ευέλικτη Ζώνη. Τα αποτελέσματα είναι ορατά και μέρος τους αποτελεί και η παρούσα εργασία, από μια έμπειρη και καινοτόμα Σχολική Μονάδα. Πιστεύω μας αποτελεί ότι η Ευέλικτη Ζώνη είναι ένα ισχυρό παιδαγωγικό όπλο στα χέρια του δασκάλου με την εφαρμογή της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου και των σχεδίων εργασίας, αλλά κυρίως συμβάλλει στη διοικητική αποκέντρωση στην πρωτοβουλιακή δράση δασκάλων και μαθητών και τελικά στο μεγαλύτερο εκδημοκρατισμό της Δημόσιας εκπαίδευσης.

Δρ Δημήτριος Μητάκος
Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε.

Αφορμή – Ερέθισμα

Μια άσκηση με λατινική αρίθμηση στο βιβλίο Μαθηματικών της ΣΤ΄ τάξης, στάθηκε η αφορμή για την επιλογή του θέματος: «Στα ίχνη της γραφής». Οι μαθητές εκδήλωσαν ενδιαφέρον να πληροφορηθούν για τα διάφορα είδη γραφής, την εξέλιξή της μέσα στο χρόνο καθώς και τα όργανα γραφής από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας.

Στόχοι

Οι στόχοι που τέθηκαν ήταν οι μαθητές:

- Να κατανοήσουν τη γραφή ως κωδικοποιημένο σύστημα επικοινωνίας με ορατά σημεία.
- Να επισημάνουν τους λόγους που οδήγησαν τους ανθρώπους στην ανακάλυψη της γραφής (επικοινωνιακοί λόγοι).
- Να παρακολουθήσουν διαχρονικά την ιστορία – εξέλιξη της γραφής (εικόνες – ιδεογράμματα [λεξισυλλαβικές και συλλαβικές γραφές] – αλφαβητικές γραφές)
- Να γνωρίσουν εξελικτικά τις γραφές της ελληνικής αρχαιότητας (Γραμμική Α,

Γραμμική Β, ελληνικό αλφάβητο)

- Να γνωρίσουν τα σημαντικότερα αλφάβητα του κόσμου και να διαπιστώσουν τις σχέσεις ελληνικού – λατινικού και ελληνικού – κυριλλικού αλφαβήτου.
- Να παρακολουθήσουν την εξέλιξη των υλικών και των μέσων γραφής από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.
- Να εκτιμήσουν τη μεγάλη σπουδαιότητα της ανακάλυψης της τυπογραφίας.
- Να αναγνωρίσουν τη σπουδαιότητα της γραφής στη μετάδοση της επιστημονικής γνώσης.
- Να χρησιμοποιήσουν ποικίλα μέσα πληροφόρησης.
- Να εργασθούν ομαδικά σε κλίμα συνεργατικότητας και αλληλεπίδρασης, να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να σκεφθούν, να εκφράσουν απορίες, να διατυπώσουν ερωτήσεις, να προβληματισθούν, να σχολιάσουν, να επιχειρηματολογήσουν, να δοκιμάσουν διαδικασίες.

Οργάνωση – Σχεδιασμός – Υλοποίηση

- Το θέμα προσεγγίστηκε με τη μέθοδο του σχεδίου εργασίας (project) και είχε διάρκεια οκτώ (8) διδακτικά δώρα. Η διδασκαλία ήταν μαθητοκεντρική - ομαδοσυνεργατική και ο ρόλος του δασκάλου ενισχυτικός, ενθαρρυντικός και καθοδηγητικός.
- Το μαθητικό δυναμικό της τάξης αποτελούσαν εννέα (9) μαθητές, από τους οποίους οι τέσσερις (4) αλλοδαποί, άριστα –σημειώνουμε– ενσωματωμένοι στην τάξη και στο ευρύτερο σχολικό περιβάλλον.
- Τα παιδιά είχαν μεγάλη εμπειρία από την εφαρμογή του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης, καθ' ότι εφαρμόζεται στο Σχολείο για τρίτο συνεχόμενο σχολικό έτος. Η σύνθεση των ομάδων διαμορφώθηκε στην αρχή του σχολικού έτους και παρέμεινε σταθερή καθ' όλη την εξέλιξη του σχεδίου εργασίας.
- Σε κάθε μία από τις τρεις (3) ομάδες ορίστηκε υπεύθυνος, με ρόλο την κατανομή των εργασιών, το συντονισμό των δραστηριοτήτων της εβδομάδας και τη συγκέντρωση του υλικού.
- Κατά τη διερεύνηση του θέματος οι μαθητές – με τη διακριτική καθοδήγηση του δασκάλου λόγω της ευρύτητάς του – συγκεκριμενοποίησαν τα πεδία ενδιαφερόντων – ενασχόλησης, καταγράφοντας ως υποθέματα:
 - Από τις εικόνες στα γράμματα.
 - Οι αρχαίοι Έλληνες γράφουν.
 - Γραφές και Αλφάβητα του κόσμου.
 - Από τη γραφίδα στο στυλό (Πού έγραφαν; Με τι; Πώς;).
- Η καθεμιά από τις ομάδες ανέλαβε να ασχοληθεί με ένα υποθέμα, ενώ το τέταρτο συμφώνησαν να το επεξεργαστούν ως τάξη.
- Σχεδιάζοντας τους τρόπους προσέγγισης, κάθε ομάδα κατάστρωσε ένα ανοιχτό πλάνο εργασίας, το οποίο σε γενικές γραμμές περιελάμβανε:
 - Εύρεση των πηγών, από τις οποίες θα αντληθούν πληροφορίες και υλικό.
 - Συγκέντρωση των πληροφοριών και του υλικού
 - Μελέτη και επισήμανση – καταγραφή των στοιχείων τα οποία αναφέρονται στο θέμα και θα αξιοποιηθούν
 - Επιλογή στοιχείων (φωτ/κό υλικό, χρονολογίες), τα οποία θα χρησιμοποιηθούν ειδικά για την κατασκευή της ιστορικής γραμμής της εξέλιξης της γραφής και του ταμπλό των οργάνων και μέσων γραφής.
 - Σύνθεση του υλικού σε ενιαία ενότητα
 - Παρουσίαση της εργασίας στην τάξη.

- Η συλλογή πληροφοριών έγινε από τους μαθητές από:
 - Ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες του σχολείου
 - Εγκυκλοπαίδειες
 - Εξωσχολικά βιβλία με σχετική θεματολογία, που επέλεξαν από τη δανειστική βιβλιοθήκη του σχολείου με την καθοδήγηση του υπεύθυνου εκπαιδευτικού.1
 - Εξωσχολικά βιβλία, που έφεραν από το σπίτι ή δανείστηκαν από φίλους.
 - Σχολικά βιβλία (Γλώσσας, Ιστορίας)
 - Λεξικά
 - Περιοδικά
 - Δημοσιεύματα
 - Ξενογλωσσα βιβλία
 - Διαδίκτυο
- Υλικό το οποίο χρησιμοποιήθηκε ήταν:
 - Σφραγίδες
 - Εργαλεία γραφής (μολύβια, στυλό, πένες, πλάκες, κοντύλια κ.ά.)
 - Χάρτες
 - Πηλός, χαρτόνια, υδατοχρώματα

Επίσης αξιοποιήθηκαν:

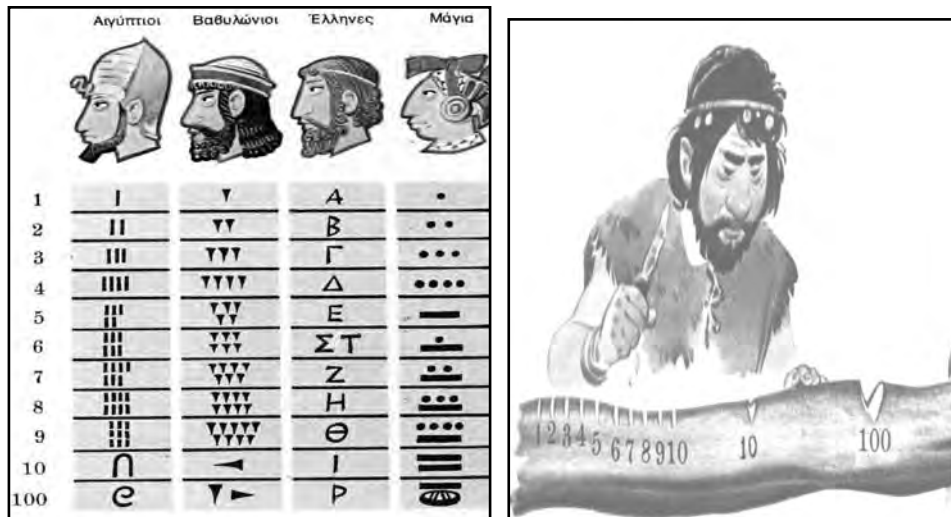
- Τα κείμενα «Με λέξεις μιλώ, με λέξεις γράφω. Οι λέξεις είναι ο κόσμος μας» (σελ.69) και «Τηλεπικοινωνίες» (σελ.138) από το Πολυθεματικό Βιβλίο Δημοτικού Σχολείου για την Ευέλικτη Ζώνη «Βλέπω το σημερινό κόσμο».
- Οι αντίστοιχες των παραπάνω κειμένων δραστηριότητες από το βιβλίο δημιουργικών – διαθεματικών δραστηριοτήτων.
- Ο Φάκελος υλικού του σχεδίου εργασίας με θέμα « Επικοινωνίες», το οποίο είχε υλοποιηθεί στο Σχολείο κατά το σχολικό έτος 2001-02 και είχε ως πρώτο υποθέμα τη «Γραφή».
- Όταν οι ομάδες ολοκλήρωσαν τη σύνθεση του υλικού, παρουσίασαν τις εργασίες τους στην τάξη ανά ενότητα – υποθέμα. Ακολουθούσε συζήτηση, διευκρινιστικές ερωτήσεις – επίλυση αποριών και αξιολόγηση της εργασίας που παρουσιάστηκε. Παράλληλα εξελίσσονταν και διάφορες δραστηριότητες, πρωτότυπες και ενδιαφέρουσες με σκοπό την πληρέστερη προσέγγιση του θέματος και τη διαθεματική του σύνδεση με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα.

Διαθεματική Σύνδεση

Με το μάθημα της Γλώσσας

- Βρήκαμε, καταγράψαμε και συνθέσαμε σε ενιαίο κείμενο στοιχεία και πληροφορίες.

Η ΑΡΑΒΙΚΗ, Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ Η ΡΩΜΑΪΚΗ ΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ 1 - 1000		
ΑΡΑΒΙΚΗ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ	ΡΩΜΑΪΚΗ
1	α'	I
2	β'	II
3	γ'	III
4	δ'	IV
5	ε'	V
6	ς, στ'	VI
7	ζ'	VII
8	η'	VIII
9	θ'	IX
10	ι'	X
11	ια'	XI
12	ιβ'	XII
13	ιγ'	XIII
14	ιδ'	XIV
15	ιε'	XV
16	ισ'	XVI
17	ις'	XVII
18	ιθ'	XVIII
19	ιβ'	XIX
20	κ'	XX
50	ν'	L
100	ρ'	C
500	ϛ'	D
1000	α'	M

Με το μάθημα των Μαθηματικών

- Μιλήσαμε για μορφές, τρόπους και συστήματα αρίθμησης διάφορων λαών της αρχαιότητας.
- Γνωρίσαμε την αρχαία ελληνική, τη ρωμαϊκή και την αραβική γραφή των αριθμών.
- Αναφερθήκαμε στα μαθηματικά σύμβολα.

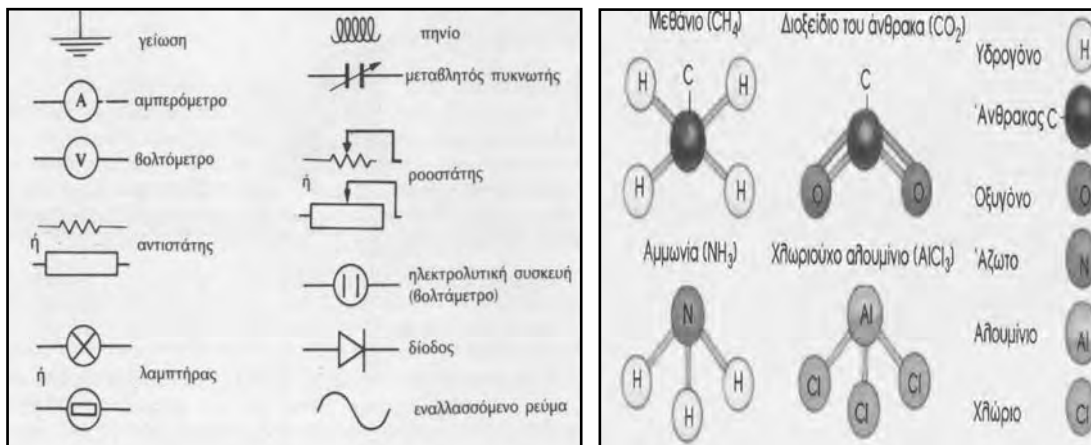
Με το μάθημα της Γεωγραφίας

- Προσανατολιστήκαμε γεωγραφικά και εντοπίσαμε στο χάρτη τις περιοχές όπου εμφανίστηκε και εξελίχθηκε η γραφή.
- Διατυπώσαμε παρατηρήσεις και σχόλια.

Με το μάθημα «Ερευνώ και ανακαλύπτω»

- Γνωρίσαμε καλύτερα τα διάφορα φυτά και υλικά τα οποία συναντήσαμε (προέλευση, ιδιότητες, τρόποι επεξεργασίας, αντοχή στο χρόνο).
- Επισημάναμε τη συμβολή της γραφής στη μετάδοση της επιστημονικής γνώσης.
- Αναφερθήκαμε στη χρήση συμβόλων στη Φυσική και στη Χημεία.

Με το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής

- Καταγράψαμε επαγγέλματα τα οποία σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τη γραφή.
- Αναφερθήκαμε στην κοινωνική θέση του γραφέα στις αρχαίες, αλλά και σε νεότερες κοινωνίες.

Αιγύπτιος γραφέας

Κινέζος γραφέας

- Διαπιστώσαμε την πλεονεκτική θέση των εγγράμματων στις ανθρώπινες κοινωνίες, συγκριτικά με τους αγράμματους.
- Προβληματιστήκαμε με το φαινόμενο του αναλφαριθμητισμού. (Η προσέγγιση πραγματοποιήθηκε με την αξιοποίηση στοιχείων του προγράμματος «Σχολεία Υπερασπιστές των Παιδιών» της UNICEF σχολ. έτους 1998-99, που είχε θέμα « Εκπαίδευση για όλα τα παιδιά του κόσμου».
- Μιλήσαμε για τη συμβολή της εφεύρεσης της τυπογραφίας στη μετάδοση της γνώσης.

Ιωάννης Γουτεμβέργιος

Η Βίβλος του Γουτεμβέργιου

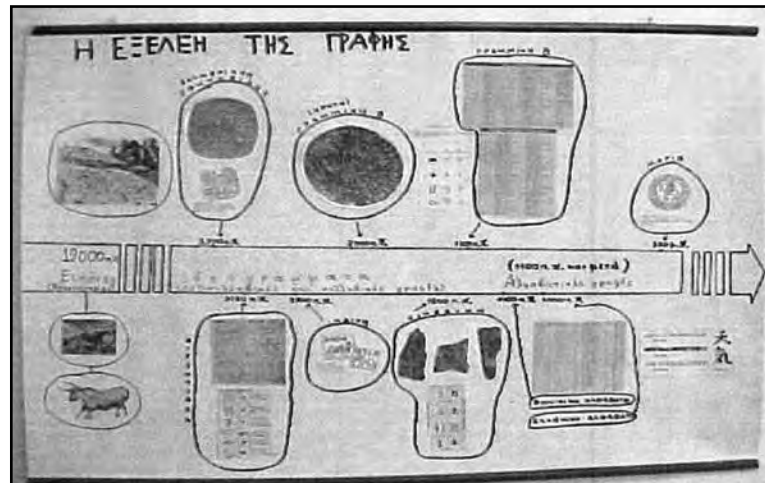
Με το μάθημα της Ιστορίας

- Μιλήσαμε για τους «Σταθμούς» της γραφής στον ιστορικό χρόνο², αναφέραμε στοιχεία ιστορικά των λαών που συναντήσαμε (Σουμέριοι, Αιγύπτιοι, Κινέζοι, Φοίνικες, Έλληνες κλπ.) και των περιοχών όπου έζησαν και δημιούργησαν (Μεσοποταμία, Ανατολική Μεσόγειος, Νοτιοανατολική Ασία).
- Αξιοποιήσαμε τις ενότητες των σχολικών βιβλίων Ιστορίας, που αναφέρονται στη γραφή:
 - «Και αυτά είναι γράμματα...» (Γ΄Τάξης, σελ. 58)
 - «Η ζωή στις Μυκήνες» (Γ΄Τάξης, σελ. 86)
 - «Θρησκεία, τέχνες, γράμματα» (Δ΄Τάξης, σελ. 17)
 - «Γλώσσα και γραφή» (Δ΄Τάξης, σελ. 119)
 - «Από την καθημερινή ζωή των Ρωμαίων» (Ε΄Τάξης, σελ. 27)
 - «Τα σχολεία, οι γιορτές και ...» (Ε΄Τάξης, σελ.62)
 - «Οι Βυζαντινοί αντιμετωπίζουν τους Σλάβους» (Ε΄Τάξης,σελ.110)

- «Οι Βυζαντινοί μελετούν τους αρχαίους» (Ε΄Τάξης, σελ.137)
- «Η Γλώσσα των Βυζαντινών» (Ε΄Τάξης, σελ.217)
- «Η εκπαίδευση στα βυζαντινά χρόνια» (Ε΄Τάξης, σελ.218)
- «Η Ευρώπη στα νεότερα χρόνια» (ΣΤ΄Τάξης, σελ.11)
- « Η Φιλική Εταιρεία» (ΣΤ΄ ,σελ.87)

Με το μάθημα της Αισθητικής Αγωγής

- Τεχνικά
- Κατασκευάσαμε την ιστορική γραμμή της εξέλιξης της γραφής.

- Γράψαμε σε πηλό ή κερι με γραφίδα και σφραγίδα

- Δημιουργήσαμε τα δικά μας «αλφάβητα», γράψαμε μηνύματα και τα αποκωδικοποιήσαμε.

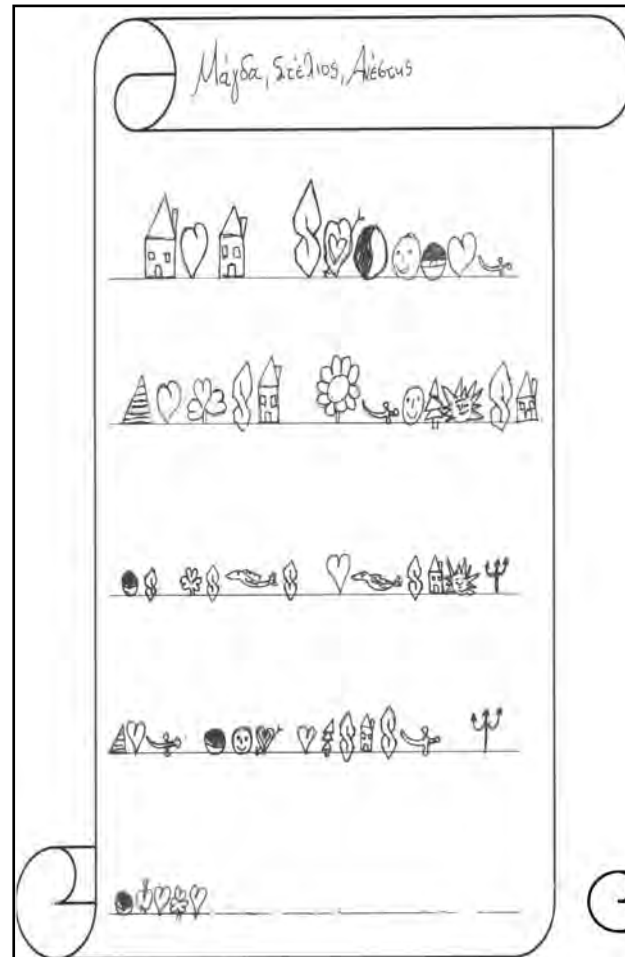
« ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΖΩΝΗ »

Μαγδα
Ανεσθη
Σελίνα

ΘΕΜΑ : « Στα ίχνη της γραφής »

Εργασία : Φτιάχνουμε το δικό μας μυστικό κώδικα. Αποδίδουμε κάθε γράμμα του αλφαβήτου με διαφορετικό σύμβολο ή με ένα άλλο γράμμα ή αριθμό. Στη συνέχεια γράφουμε ένα μικρό μήνυμα ακολουθώντας τον κώδικά μας και το δίνουμε στις άλλες ομάδες των συμμαθητών μας, παίρνοντας τα δικά τους μηνύματα. Τι δεν πρέπει να ξεχάσουμε να δώσουμε και να πάρουμε ?

A		N	
B		Ξ	
Γ		Ο	
Δ		Π	
Ε		Ρ	
Ζ		Σ	
Η		Τ	
Θ		Υ	
Ι		Φ	
Κ		Χ	
Λ		Ψ	
Μ		Ω	

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΙ
ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ ΜΕ ΛΕΝΕ ΑΝΕΣΤΗ
ΚΑΙ ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ Η ΜΠΑΛΑ

- Συγκεντρώσαμε και εκθέσαμε φωτογραφικό υλικό.

- Αναζητήσαμε, βρήκαμε και γράψαμε με παλιά όργανα γραφής (πλάκα, κοντύλι, μελανοδοχείο και πένες)
- Γράψαμε με πένα από φτερό καλλιγραφικά γράμματα.
- Κατασκευάσαμε «τυπογραφείο» με σφραγίδες και προσπαθήσαμε να τυπώσουμε.

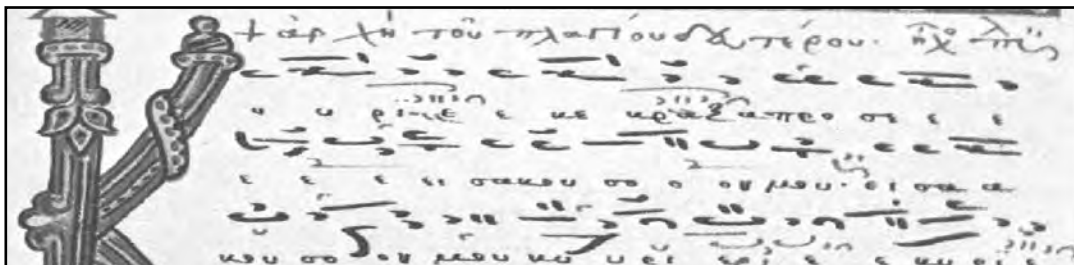

- Μουσική
 - Παρατηρήσαμε και αναγνωρίσαμε τα μουσικά σύμβολα (νότες).

- Θεατρική Αγωγή
 - Απολαύσαμε από κασέτα τον «Καραγκιόζη γραμματικό»

Με το μάθημα των Θρησκευτικών

- Αναφερθήκαμε στα σύμβολα της βυζαντινής μουσικής.

- Μιλήσαμε για το σπουδαίο ρόλο των μοναχών «αντιγραφέων» στη διάσωση της αρχαιοελληνικής γραμματείας κατά τα βυζαντινά χρόνια.

Αξιολόγηση

- Αξιολογώντας οι μαθητές, μετά την ολοκλήρωση του θέματος, τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων τους εξέφρασαν σε γενικές γραμμές την ικανοποίησή τους. Παράλληλα επισήμαναν αδυναμίες, ανέφεραν προβλήματα που αντιμετώπισαν και έκαναν παρατηρήσεις και προτάσεις, συζητώντας με υπευθυνότητα και ωριμότητα.
- Απολογιστικά, μπορούμε να αναφέρουμε ότι οι στόχοι που είχαν τεθεί ικανοποιήθηκαν. Αξίζει να επισημάνουμε:
 - Την ανάπτυξη του ομαδοσυνεργατικού πνεύματος, που είχε ως αποτέλεσμα την άριστη λειτουργία των ομάδων
 - Την ανάληψη πρωτοβουλιών από τους μαθητές
 - Τη συμμετοχή στις δραστηριότητες μαθητών με χαμηλές επιδόσεις και μαθησιακές δυσκολίες
 - Την ενσωμάτωση στις ομάδες, αλλά και στο σύνολο της τάξης, των αλλοδαπών μαθητών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια «ΕΠΙΣΤΗΜΗ και ΖΩΗ» (Εκδόσεις multimedia)
2. Ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια «TOMH GOLD» (Εκδόσεις MLS)
3. CD – ROM «Ανακαλύπτω – Παγκόσμια Ιστορία» (Εκδόσεις ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ)
4. Σχολική Εγκυκλοπαίδεια ΠΑΤΑΚΗΣ – OXFORD (Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ)
5. Εγκυκλοπαίδεια ΠΑΠΥΡΟΣ – LAROUSSE – BRITANNICA (τόμοι 7 και 19)
6. Εγκυκλοπαίδεια ΔΟΜΗ
7. «ΕΛΛΑΣ» (τόμος Πρώτος, του ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΠΑΠΥΡΟΣ)
8. «Επικοινωνία» (Σειρά ΑΥΤΟΠΤΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ, εκδόσεις ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ)
9. «Ιστορία της γραφής» (Σειρά ΑΥΤΟΠΤΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ)
10. «Εφευρέσεις» του Michael Hol, εκδόσεις ΧΡΥΣΗ ΠΕΝΝΑ
11. «Το βιβλίο των εφευρέσεων» (Σειρά ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΜΟΥ ΒΙΒΛΙΑ, εκδόσεις ΣΤΡΑΤΙΚΗ)
12. «Το βιβλίο των ανακαλύψεων» (Σειρά ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΜΟΥ ΒΙΒΛΙΑ)
13. «Γλώσσες και μέσα επικοινωνίας» (Σειρά Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ, εκδόσεις ΓΙΑΝΝΗ ΡΙΖΟΥ)
14. «Η εφεύρεση της γραφής» της Beatrice Andre (Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗ)
15. «Ταξίδι στην ελληνιστική εποχή» της Ειρήνης Νάκου (Εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ)
16. «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους» (ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ)
17. Νεοελληνικό Λεξικό του Εμμ. Κριαρά (ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ)
18. Μείζον Ελληνικό Λεξικό (ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ – ΦΥΤΡΑΚΗΣ)